

Nová podoba státní závěrečné zkoušky v magisterském studiu české filologie

Studenti, kteří nastoupili do magisterského studia v roce 2012/2013 a později, budou skládat SZK pouze z jednoho vybraného tématu (nebude tedy už probíhat zkoušení na základě náhodně vylosovaných okruhů jako dopsud).

Katedra vymezila celkem sedm tematických oblastí, z nichž si budou studenti vybírat téma pro SZK. Každá oblast má svého odborného garanta.

- 1) Současný český jazyk: garantka doc. Božena Bednaříková
- 2) Vývoj češtiny a českého mluvnictví: garant doc. Karel Komárek
- 3) Čeština v interdisciplinárním a slavistickém kontextu: garant doc. Miroslav Vepřek
- 4) Starší česká literatura: garant doc. Erik Gilk
- 5) Nová česká literatura: garant prof. Lubomír Machala
- 6) Literární teorie, kritika a estetika: garant Mgr. Jiří Hrabal, Ph.D.
- 7) Editorství: garant Mgr. Vladimír Polách, Ph.D., M.Phil.

Student požádá garanta oblasti, jíž se chce v rámci SZK věnovat, o zformulování tématu. Téma by mělo vzejít ze vzájemné dohody garanta a studenta tak, aby co nejvíce korespondovalo se studentovou odbornou profilací. Téma může souviset s tématem diplomové práce. Garant může požádat před zformulováním tématu o konzultaci dalšího odborníka na danou oblast.

Termín zadání tématu SZK je stanoven harmonogramem KBH pro příslušný akademický rok. Ke zformulování tématu by mělo dojít **nejpozději 10 dnů před finálním datem**, aby téma mohlo projít ještě schválením na úrovni katedry.

Student potvrzuje souhlas s tématem SZK podpisem na zadávacím formuláři, který bude uložen na sekretariátu katedry. Případnou změnu tématu schvaluje vedoucí katedry po konzultaci s příslušným garantem, který téma zadával.

Od okamžiku zadání tématu do data konání SZK student dlouhodobě zpracovává téma jako svůj projekt a může během přípravy využít konzultace s garantem nebo jiným odborníkem na danou oblast.

Podle zájmu studentů o jednotlivé tematické oblasti budou vytvořeny tříčlenné zkušební komise. Předsedou komise je garant oblasti nebo odborník garantem oblasti jmenovaný. V absolventském ročníku do data stanoveného harmonogramem student podává přihlášku k SZK na sekretariátu katedry. Disciplínu státní závěrečné zkoušky si zapisuje během předzápisu v rámci IS STAG a prostřednictvím STAGu se přihlašuje také na termín zkoušky.

Délka trvání zkoušky je 30 minut. Během prvních patnácti minut student předkládá výsledky svého bádání v rámci tématu, v dalších patnácti minutách zodpovídá otázky členů komise, které se týkají tématu. Student nedostává u zkoušky čas na přípravu, neboť téma SZK předem zná. O známce ze SZK rozhoduje zkušební komise jako kolektivní orgán, nikoli pouze předseda. Součástí hodnocení je i schopnost studenta vyhledat a nastudovat relevantní primární i sekundární literaturu k tématu. Není proto obecně stanoven počet ani charakter literatury k SZK, seznam literatury je však **povinný**.

Pro lepší představu studentů o povaze témat katedra připravila soubor modelových okruhů. Studenti si mohou vybrat z tohoto souboru a téma po konzultaci s garantem různým způsobem modifikovat, nebo si mohou zadat témat zcela odlišné.

Návrh modelových témat k SZK v jednotlivých oblastech:

Současný český jazyk

(garantka: doc. PhDr. Božena Bednaříková, Dr.)

1. Popis současné slovní zásoby prostřednictvím lexikostatistických parametrů
2. Funkční stratifikace české slovní zásoby
3. Modalita ve výpovědi, modalita versus komunikační funkce
4. Užívání jazyka jako typ záměrné činnosti, teorie mluvních aktů v kontextu české a světové lingvistiky
5. Teorie výpovědi, aktuální členění výpovědi vs. funkční perspektiva větná, koncepce aktuálního členění v současné bohemistice
6. Konverzační maximy, zdvořilost a nezdvořilost v komunikaci, vývoj názorů a koncepcí, koncepce tváře v kontextu euroamerické pragmatiky
7. Stylistika, teorie textu a teorie diskurzu, termín text a možnosti jeho chápání; úloha diskurzu při konstituování výsledné podoby textu, možnosti textové a diskurzivní analýzy
8. Teorie funkčněstrukturální mluvnice a její odraz v současných mluvnických popisech češtiny
9. Vztah formy a významu ve funkcionalismu a v kognitivní lingvistice
10. Slovo jako syntagma, morfologie jako nauka o vnitřní struktuře slova, morfologické procesy v současné češtině
11. Gramatické kategorie jmen a sloves a jejich funkce (odrazová, strukturní, komunikační)
12. Slovesný vid jako liminální kategorie, vývoj české i zahraniční aspektologie
13. Korpus jako reflexe lingvistické teorie a jazykový model
14. Fonologické koncepce
15. Valence v syntaktické analýze věty, valenční slovníky, valenční potenciál slovesa a jeho aktuální proměny

Vývoj češtiny a českého mluvnictví

(garant: doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D.)

1. Přestavba kmenového principu v deklinaci v principu rodový, otázka dokončenosti tohoto vývoje a jeho projevy v současném mluveném jazyce
2. Lexikografické popisy staré češtiny: dosavadní koncepce a současný stav.
3. Jazyk českých překladů bible od počátků po současnost (období možno upřesnit).
4. Dobové mluvnice češtiny v 16. až 18. století (období možno upřesnit).
5. Pravopis češtiny v 16. až 18. století: rozdíly mezi rukopisy a tisky.
6. Slovní zásoba humanistické a barokní češtiny: dobové slovníky a současné zpracování.
7. Slovní zásoba pod vlivem internacionalizačních a puristických tendencí
8. Tendence k jazykové ekonomii a její vliv na vývoj lexika
9. Projevy vlivu staroslověnštiny na vývoj češtiny.
10. Proměny českého pravopisu (do vzniku diakritiky).
11. Vývoj českého pravopisu od zavedení diakritiky a jeho reflexe v jazykovědné literatuře.
12. Vliv cizích vzorů na českou gramatografii 16.–18. století.
13. Projevy vlivu jiných jazyků na střední češtinu.
14. Mluvená čeština a dialekty jako reflexe diachronního vývoje
15. Unifikace a diferenciací flektivních formantů v současné češtině

Čeština v interdisciplinárním a slavistickém kontextu

(garant: doc. Mgr. Miroslav Vepřek, Ph.D.)

1. Vně - versus vnitrojazykové příčiny ve vývoji jazyka z pohledu různých lingvistických směrů
2. Diachronní lingvistika v kontextu marxistické ideologie
3. Lingvistická paleontologie v devatenáctém století a v současnosti
4. Morfologická analogie a dětská mluva
5. Gramatikalizace a uplatnění této metodologie v české jazykovědě
6. Jazykové tabu z pohledu etymologie i sociolingvistiky
7. Možnosti a hranice současných lexikografických přístupů ke slovní zásobě
8. Lingvistická statistika a metody kvantitativní analýzy jazykových dat
9. Počítačové zpracování přirozeného jazyka

10. Rozmanitost flektivních typů a formantů v současných spisovných jazycích slovanských (konfrontační pohled)
11. Výsledky sčítání lidu z l. 1961–2011 a jejich relevance pro vystižení proměn jazykové situace češtiny
12. Vliv pohlaví, věku a profese (event. dalších sociologických parametrů) na jazykové chování
13. Teleologický princip v popisu dynamiky jazyka
14. Hláskové změny jako příčina morfologického vývoje
15. Lidová a dětská etymologie

Starší česká literatura

(garant: doc. Mgr. Erik Gilk, Ph.D.)

1. V ývoj a proměny lyriky ve starší české literatuře (od počátků do konce 17. století)
2. Žánrová diferenciacie středověké bohemikální literatury
3. Drama ve středověku a raném novověku
4. Barokní literatura a její specifika
5. Dvojjazyčnost humanistické literatury v Čechách
6. Parodie a satira ve starší české literatuře, její vývoj, podoby a funkce
7. Starší česká literatura v perspektivě gender studies
8. Idea národa a národní literatury v literárních projevech 19. století
9. Projevy klasicismu či klasicizující tendence? Počátky národního obrození v české literatuře 19. století.
10. Podoby českého literárního romantismu
11. Proměny české prózy druhé poloviny 19. století.
12. Žánrová specifikace literatury národního obrození
13. Historická próza v proměnách kulturně-společenského paradigmatu 19. století.
14. Novoromantismus a novoromantikové.
15. Literárněhistorické modely literatury 19. stol.

Nová česká literatura

(garant: prof. PhDr. Lubomír Machala, CSc.)

1. Česká literární moderna ve světovém kontextu
2. Umělecké koncepty avantgardních skupin a jejich realizace
3. Český expresionismus v evropském kontextu
4. Ideové a žánrové diferenciacie české meziválečné prózy
5. Proměny historické prózy od realismu k postmoderně
6. Reprezentace židovství v české poválečné a současné próze
7. Situace české literatury za protektorátu, její tendence a projevy
8. Specifika české literatury pro děti a mládež 20. století
9. Minulost a přítomnost undergroundu
10. Experimentální poezie 20. století
11. Podoby existencialismu v české literatuře
12. Divadla malých scén a jejich inspirační zdroje
13. Písňový text jako předmět literárněvědného bádání
14. Literární tvorba poválečného českého exilu
15. České absurdní drama jako součást světové dramatické tvorby

Literární teorie, kritika a estetika

(garant Mgr. Jiří Hrabal, Ph.D.)

1. Český literárněvědný strukturalismus - kontextualizované proměny a vývojové podoby
2. Metodologické diskuse o literární historii v české literární vědě v kontextech světových debat o jejich metodách a možnostech
3. Pozitivismy - pozitivistické metody literární vědy v českém kontextu

4. Románový žánr v literárních teoriích 20. století
5. Postklasická naratologie - domény, koncepty, tendence, proměny
6. Psychoanalýza v myšlení o literatuře
7. Literární věda konce 20. a počátku 21. století a její vztah k myšlení o kultuře
8. Koncepte autora v dějinách myšlení o literatuře
9. Koncept umění jako nápodoby – dějinný vývoj a uplatnění v současném myšlení o literatuře
10. Naratologická pojetí konceptu vypravěče
11. Vývoj uvažování o intertextualitě – význam intertextuálních bádání pro myšlení o literatuře
12. Středověké a renesanční poetiky, jejich filozofické a teologické základy, srovnání s myšlením o literatuře v jiných etapách dějinného vývoje
13. Fenomenologické pojetí literatury a umění v českém literárněvědném a estetickém myšlení
14. Literární kritika a proměny její role v 19. století
15. Literární kritika v první polovině 20. století: estetika, ideologie, politika

Editorská oblast

(garant Mgr. Vladimír Polách, Ph.D., M.Phil.)

- 1) Problematika středověké iluminace a textu, vývoj iniciál a iluminací do konce 15. století
- 2) Podoba a proměny knižního trhu od 16. století do počátku 20. století (nakladatelé, knihkupci, knihovny ad.), vliv knižního trhu na českou kulturu a vzdělanost
- 3) Edice staročeských textů: koncepte a přístupy od poloviny 20. století po současnost
- 4) Edice děl české literatury 19. století z jazykovědného hlediska
- 5) Vznik a podoba literárních časopisů v českém prostředí a jejich vývoj do konce 19. století, jejich funkce a význam pro českou společnost a vývoj literatury
- 6) Funkční proměna knihy jako média ve 20. století
- 7) Specifika českého samizdatového a exilového časopiseckého i nakladatelského publikování V době komunistické totality
- 8) Ediční příprava prvních vydání básnických textů v současné nakladatelské praxi
- 9) Spory o „kanonický text“ a „textový archetyp“ v české textologii
- 10) Autor, redaktor a nakladatel v textologii a ediční přípravě; autorizace textu
- 11) Literární antologie v dějinách české literatury: možné přístupy k jejich tvorbě, vliv na vývoj literatury a utváření literární historie
- 12) Proměny textologie jakožto vědního oboru v českých zemích a v evropském i světovém kontextu
- 13) Nová média a koncept autora, autorství, čtenáře a recepce
- 14) Teorie technologického determinismu od M. McLuhana do současnosti; kritika teorie
- 15) Vybrané změny v užívání a fungování jazyka v důsledku nových technologií na příkladu některých médi